

«WHILE THEY ARE FLOATING»: Sharifis nye stykke er først og fremst visuelt og mørkt, og konstruert for at du skal stille deg selv noen sentrale spørsmål, skriver artikkelforfatteren.

FOTO: ELIAS DAHLEN

Hva gjør vi når mennesker driver rundt i Middelhavet?

Kulturredaktør
i Bergens Tidende
frode.bjerkestrand@bt.no

Frode Bjerkestrand

Flyktningdebatten har havart. Carte Blanche-sjef Hooman Sharifi forsøker å få den til å flyte igjen.

ORD BETYR MYE. Innvandringspolitikken er for tiden hypersensitiv, og det skal ikke mer enn et sleivete Facebook-innlegg til, før Debatten på NRK rigger om sendeskjemaet sitt, og kommentarfeltene går bananas.

Hva sitter vi som nasjon igjen med? Jo: bataljen mellom hellig indignasjon og bedehuspyntet retthaveri. Det har en viss underholdningsverdi, men ingen blir klokere, politikken mister sine nyanser, og de forsonende stemmene går og gjemmer seg.

VI TRENGER ET ANNET SPRÅK, en annen tilnærming. Kunsten kan kanskje fylle

rommene klokskapen har forlatt, med en annen type spørsmål og mindre skarpe svar.

Carte Blanche-leder og koreograf Hooman Sharifi (44) forsøker å gjøre det med forestillingen «While They Are Floating» under Festspillene i Bergen kommende fredag. Assosiasjonene til det som skjer utenfor Libyas kyst er umulig å unngå. Men Sharifi sier at det handler like mye om hvordan vi håndterer komplekse spørsmål her i Norge.

Han sitter i Studio Bergen og sier noe tankevekkende: «Jeg har bodd her i snart 30 år, men har aldri følt noe rasisme. Før den siste tiden».

HVA HAR SKJEDD, når en superintegret kulturarbeider sier noe sånt? Svaret handler selvfølgelig om dramatiske, politiske klimaendringer. Men det handler også om utenforskap, isolasjon og frykt – og alle som utnytter det til egen politisk gevinst.

«While They Are Floating» skal forsøke å krysse grensene. I en viktig del av stykket er danserne tildelt en helt annen identitet. En er flyktning i Sudan, en annen i Syria, en annen trygt plassert i Norge.

De har stemme, minner og en historie de forteller til publikum. Leken med identitet er enkel, men den minner om at bak statistikken finnes det død, drama og dypt savn. Og at svært mange flykter fordi de må. Og for ingen annen grunn enn det.

I DESEMBER I ÅR er det 30 år siden det sto

en guttunge på 14 år i passkontrollen på Fornebu, med en bag i den ene hånden og iransk pass i den andre. Det var Hooman Sharifi.

Før dette hadde han blitt ført ut av hjembyen Teheran og til Syria av sin egen mor, for å unnsnippe krigen mellom Iran og Irak.

Deretter ble han overlatt til menneskesmuglere som førte ham til Beirut. Og videre til Milano og København. I Oslo ble han tatt hånd om av bra folk i barnevernet. Han ble en dyktig danser, skaffet seg utdanning og erfaring, og ble Carte Blanche-sjef for tre år siden.

Hva hadde skjedd om Sharifi hadde flyktet i dag?

Han tenker kanskje litt på det selv. For to år siden var det flyktningkrise i Europa, som fikk stortingsflertallet til å knipe igjen landets grenser. Panikken var til å ta og føle på.

Men i fjor stoppet strømmen nesten helt opp. Enkelte politikere virket nesten skuffet, og kompenserte for bortfallet av reelle flyktninger ved å skru opp språket et par hakk.

Folk på flukt ble nesten synonymt med «trussel», «en belastning», og til og med «islamisme» og «terrorfare». Begreper som «empati», «humanisme» og «integrasjon» forsvant i støyen.

TRIST NOK drives debatten på de politiske ytterkantenes premisser. Trist, fordi det ligger i populismens natur å pervertere debatt og redusere kompliserte utfordringer til banale valg mellom løsning A og løsning B.

Etter altfor mye Trump, Brexit og Listhaug det siste året, gjør det skikkelig vondt i ørene. Kunsten er i det minste et mindre støyende alternativ. Sharifis nye stykke er først og fremst visuelt og mørkt, og konstruert for at du skal stille deg selv noen sentrale spørsmål.

AKKURAT SLIK Festspillene gjør. Årets tema er «identitet», og fremst i programmet står setningen: «Hvem er vi?»

Når en tradisjonstung institusjon spør på denne måten, er det lett å bli skeptisk. At Festspillenes fremste misjon skulle være å provosere, er nesten like utenkelig som buekorps i ballettskjørt.

Etter altfor mye Trump, Brexit og Listhaug det siste året, gjør det skikkelig vondt i ørene.

LIKEVEL LIKER JEG festspillsjef Anders Beyers tanker, fordi han med åpne øyne beveger seg inn i et politisk minefelt. «Identitet» er selve kjernebegrepet i dagens ideologi-forstyrrede verden.

Tredelingen av programmet i kategoriene «formøyselser», «forbindelser» og «forstyrrelser» er en grei måte å rydde i opplevelsene på. For meg er det utvisomt «forstyrrelsene» som har sterkeste forbindelse til årets tema. Her har programmet piggete ute. Det er her du finner Carte Blanchers nye forestilling.

SHARIFI FORTELLER MEG at som ung og ny innvandr kan du bli offer for en underlig dynamikk. Etter en stund driver du automatisk inn i stereotypene som finnes der ute: Flyktningen som fjern, truende, aggressiv.

I verste fall oppfyller du alle borgernes verste fordommer, på ren trass. Utenforskap gjør sånt med folk. Blir du ikke inkludert, driver du på utsiden, uten ro eller røtter.

Og det er kanskje Sharifis fremste budskap: Ingen kan flyte for alltid. Verken her eller der.